

LIBERTATEA

Abonamentul: { „Libertatea“ (4 pag.) 120 Lei pe an.
„Foala Interes.“ (4 pag.) 80 Lei pe an.
Cel-ce le abonează pe amândouă, le primește cu 170 Lei pe an și capătă și „Plugarul Luminat“, fără alt adaus la plată.

Foale pentru popor.
Apare JOIA
Director: Ioan Moța.

Pentru străinătate: 300 Lei pe an, trimiși în banii țării aceleia în preț de 300 Lei, sau prin cec de bancă.
Redacția și Administrația: Orăștie (jud. Hunedoara).

Suntem ca omul care nu știe epistolarul lui Dumnezeu!

Prefectura județului Cluj a întocmit o numărătoare (statistică) a locuitorilor din acel județ, pe anul 1926. Iacă ce arată acea numărătoare:

S'au născut în acest an în numărul județ:

6227 Români
1673 Unguri și Germani
101 Jidani.

Au murit:

3645 Români
1106 Unguri și Germani
58 Jidani.

Aceeași numărătoare făcând asemănare între sporul unui neam și al altuia, prin deosebirea între nașteri și morți, află următoarele:

Românii sporesc cu 1 și jumătate la sută.

Ungurii și Germanii cu 3 la sută.

Evreii cu 1 și ceva.

Mai scoate numărătoare la iveală, că:

Nașterile sunt mai numeroase la Români ca la ori care celelalte neamuri Români au 4% nașteri de copii, în vreme ce celelalte neamuri numai 3%. Și atunci cifra de mai sus ar trebui să arate că, dacă sporul ungarilor și nemților, cu 3% nașteri, e o creștere de 3%, — al Românilor, cari au 4% la nașteri, ar trebui să fie 4%, — dar el e numai 1 $\frac{1}{2}$!

Din asta cei pricepători scot încheerea, adevărată, că dacă neamul nostru are așa spor mic, deși nașteri așa de multe, — e semn, că pierderea ne vine din reaua îngrijire a copiilor, cari ne mor în măsură neiertată, păcătoasă!

Suntem ca omul ce nu știe păstra aceea cu ce îl dăruiește bunul Dumnezeu.

Iacă ce ar trebui să dea gândit Ministerului Sănătății de obște.

Iacă pentru ce aflăm, că e una din cele mai binefăcătoare așezăminte pentru țară, în deosebi pentru neamul nostru, Societatea „Principele Mircea“, care înființează prin țară „Dispensarii“ (case de dat sfat și ajutor doctoricesc) pentru mamele cu copii

sugaci. Aceste „Dispensarii“ în care lucrează, aducând cea mai nobilă jertfă, doctorii cu inimă pentru poporul nostru, — pot îndrepta mult din marea scădere ce o vedem în cifrele de mai sus, — cifre ce ne arată pe prea multe mame române că nu și știu grija copiilor și i lasă de mor cu zile, din nepriceperea lor.

In parlament

se urmează debaterile asupra ferilităților nevoi ale țării; s'a votat legea Căilor Ferate, care schimbă în multe părți legea de mai înainte adusă de liberalii. Deputații Ligii creștine nu pierd prilejul de a arăta mereu răutățile ce vin neamului ori statului nostru, pe urma muncii de sobori a jdanilor.

Schimbări în guvern?

Iarăși sunt frământări printre miniștri, — fiindcă se găsesc încă mulți cari ar dori să se vadă miniștri, fie și numai pe o scurtă vreme, ca să se poată numi: „fost Ministru“ și să aștepte ca lumea (cea nepricepută și lingusitoare) să le zică toată viața „d-le Ministru“...

Aceasta iar pare că e pricina de căpetenie pentru care Primarul orașului București, Anibal Teodorescu, și-a înaintat cererea de retragere din slujba de Primar, — căci așteaptă să fie numit Ministru. Generalul Averescu nu mai știe cum să împace pe toți, de aceea se spune că va înființa un nou „Ministeriu“, cel al „Municipiilor“ (al orașelor mari cari se conduc de sine, neatârnat față de Prefecturile județelor) și atunci Primarul Bucureștilor va fi „Ministrul Municipiilor“, al orașelor mari din țară, având grija lor.

Se mai vorbește de o schimbare. Azi sunt câțiva miniștri așa zigi „fără portofolii“, adică Miniștri ce nu au un Ministeriu, cu cancelariile lui, cu slujbașii lui, cu treburile lui deosebite. Aceștia sunt Miniștrii „Provinciilor“ (ținuturilor) alipite, unul Ministrul Basarabiei, altul al Bucovinei, unul al Ardealului, cari ar avea rostul de a îngriji de nevoile acestor ținuturi și a informa a duce știri, a da sfaturi, îndrumări, celorlalte Miniștere, în ce privește viața și trebuințele ținuturilor lor.

Se vede însă, că d. general Averescu și soții nu sunt prea încân-

tați de slujba ce li-o fac cei trei Miniștri „ai provinciilor“, a căror îngrijire și înfririre de fapt nu se simte de loc în ținuturile încredințate vegherii lor. Și acum e vorba să se desființeze toate trei aceste ministere și să se facă unul numai: Ministerul ținuturilor alipite. Ar fi să fie, vezi d-ta: unu și bun. Numai de-ar fi și de n'o fi unu, care nu lucrează nici el nimic, — cât toate cele 3 de azi!

Mai mult semne de îmbulzală la domnie, nu la lucru!

Sporire îmbucurătoare.

— dar nu îndeajuns!

Școlile de Meserii susținute de stat, mai puțin de streini, ca de noi.

O dare de seamă asupra stărilor din Școlile de ucenici din Cluj, în anul trecut 1926, scoate la iveală următoarele:

Erau în Cluj, în anul 1926 de tot: 2771 ucenici de meserii.

Intre acestea au fost:

Unguri 1532
Români 788
Evrei 413
Germani 31
Alte neamuri 7.

Vedem din asta, că numărul elevilor de meserii români, a ajuns măricel în anii din urmă și în asemănare cu trecutul, când erau neasămănat mai puțin. Totuși iacă abia sunt pe jumătate cât ucenicii unguri, — iar Jdanii pe jumătate cât Români.

Se scoate la iveală că orașul Cluj și Camera de Comerț și Industrie, susțin în Cluj 2 Căminuri de ucenici, în cari își găsesc adăpost 178 de ucenici, — dintre cari 169 sunt Români și 9 Unguri.

Lucrul își are tâlcul său: în aceste Căminuri, conducerea fiind românească, elevilor li se dă o creștere patriotică cinstită, învățându-i la iubirea de țară și la credință pentru ea. Iar la așa învățatură Ungurii nu se îmbulzesc a și trimite copiii lor, nici nemții, nici jdanii. Din peste 1500 de învățați Unguri, abia 7 s'au simțit așa de săraci și supuși sorții, că au cerut primirea în Căminele cu suflet patriotic...

Dar asta nu ne supără. Abia încap copiii de Român, — nici aceștia câți ar vrednici, — și așa vom avea cu atât mai mulți maeștri de ai noștri, cari să pășască în viață cu suflete bine îndrumate de anii de ucenicie.

Starea ucenicilor de meserii din Cluj nu e încă deplin mulțumitoare

pentru noi, dar arată că începutul e făcut, și e bine făcut, — să avem nădejde de viitor mai frumos ca ziua de azi!

Ce ne pregătește

„Liga Națiunilor...“

„Universul“ a scos de curând la iveală un lucru despre care lumea de la noi, nici cea oficială, guvernul, nici folle, ca veghetoare peste binele de obște, n'au vorbit nimic, deși vrednișea o dezbateră largă, — căci el cuprinde o nouă amenințare pentru sufletul neamului!

În „Liga Națiunilor“, „Tribunal, scaun de judecată, peste popoare și peste țări“ s'a înființat un despărțământ, care să pregătească și conducă lucrările pentru îndrumarea învățământului în Școlile țării cari fac parte din Ligă. Acel despărțământ al învățământului a adunat în anii trecuți, și mai nou în Decembrie 1926 la sfat, pe școlii a numeroase sate ce fac parte din Ligă, ce să chibzulescă asupra îndrumării pe care cei hotărâtori în Ligă, vor s'o dea învățământului din Școlile tuturor popoarelor. Și au ajuns să hotărască, printre altele, cum să se învețe Istoria pe viitor.

„Învățământul Istoriei, a poveștili neamului și a tuturor neamurilor, a vieții și luptelor lor pentru viață, pentru a avea un loc în lume, — este mijlocul cel mai bun pentru creșterea viitorului cetățean. De aceea, zi sfetnicii Ligii, Istoria, să fie luată ca inimă a învățământului, dar cu îndatorires, de a nu tinde (a nu năzui prin cele scrise și spuse) la preamărirea ca plan a țării, și mai ales să nu caute a înjosi pe celelalte țări... În schimb cere ca să se stăruie în firul învățării Istoriei, asupra legăturilor de atârnat a țării unele dela altele (cele mici dela cele mari...), să arate de ce mare bine e „buna înțelegere“ între neamuri și însoțirilor de tot felul internaționale (cari nu mai în seamă de neam și țară), și să le arate ce bun mare e „Societatea Națiunilor“.

Trebuie să fie orb omul care nu vede la spatele acestei mișcări mâna blăstămată, care vrea să strice sufletele neamurilor! Să înveți în școală chiar a nu fi mai iubi neamul tău și țara ta; a nu vorbi de rău pe cel ce te a călcat sub picior, și ar dori să te mai calce, — ci a te lăsa condus de duhul „internațional“, al tuturor purtașilor de vânturi peste lume...

E o cerere împotriva firii, și pentru aceea ea nu va putea fi primită de popoare, decât dând cu piciorul în ea, ca într'o cerere a unor nebuni sau mișei!

Totuși cu durere aflăm, că ministrul Școlilor noastre, Petrovici, care chiar pregătește schimbarea învățământului în școli, — pune în

planul său de schimbare împlinirea unei bune părți din această cerere scrintită.

Unele — altele.

60 milioane biseriilor și școlilor ungurești din Ardeal.

Ungurii îl apucă de cuvânt pe onoratul guvern, care înaintea alegerilor le a făcut făgăduințe grase, numai să-l ajute și ei cu voturile lor, unde va avea lipsă de ele...

Zilele astea Șăndor Iozei — suflător „Kulturregistrator” de pe vremuri, societatea de maghiarizare a Românilor din Ardeal, — azi... *senator român*, ales pe lista guvernului..., — a spus la București, că așteaptă ca guvernul să porceadă la împărțirea celor 60 milioane Lei, câte ei le cer pentru bisericile și școlile ungurești din Ardeal. De na le dă, îi lau la răspundere în parlament.

Doi ani, în loc de unu, pentru tinerii ofițeri de rezervă.

Așa era în Austro-ungaria, așa în România, așa și în alte state pân'acum, că tinerii cari au terminat Liceul (opt clase), să facă armată numai un an, și anume jumătate de an la școală, jumătate la Regiment, și apoi să treacă ca ofițeri de rezervă.

Ministerul român de Războiu află, că într'un an de zile, un tineret are să fie ofițer și conducător de trupe în războiu, nu poate fi pregătit de ajuns pentru greauă sa chemare. Astăzi războiul e o măestrerie grea, și mai ales va fi în viitor! Și un ofițer, pentru a-și putea împlini cu bine slujba sa de conducător de luptă, — trebuie temeinic pregătit.

De aceea Ministerul de războiu a cerut, și guvernul a hotărât, că, pentru viitor, începând chiar din anul de față 1927, tinerii cu pregătiri cari vor să fie ofițeri de rezervă, să slujească în loc de un an, ca acum, câte doi ani, și unume: Anul I îl fac ca și acum la școală și regimente, ca elevi, — iar apoi, înaintați ca ofițeri, sublocotenenți, — au să slujească încă un an, așa ca ofițeri, făcând deprinderea slujbelor de ofițeri. În felul acesta vor ajunge a avea o pregătire adevărată bună, și în războiu vor fi isteți și siguri conducători de lupte.

Zbierete peste tot globul

scot din piepturile lor Jidanii, împotriva României, în care ei că sunt progromari (ucidere cu grămada de Evrei) de cad Jidanii leasă!.. Au ținut o adunare în New-York stropind România cu toate balele lor; acum țin una la Paris; și a ținut la Varșovia (Polonia)...

Urlă, de răgușesc. Trebuie să sași să urle, căci minciuna lor se va dovedi și lumea îl va mai asculta, cu mila cu care ascultă urletul răgușit al lupului, care se plânge de drăgul și câmpului, că mișcile de mielușei încep a-l cunoaște și a-l fugi din cale!

Glas din popor.

Cerem oprirea schimbării numelui.

Multe legi bune avem în țară, totuși eate neapărat de lipsă să se mai facă.

Între legile cari ar trebui să se mai facă, printre cele dintâi ar trebui să fie una, care să oprească pe străini, și mai ales pe Jidanii, de a-și tot schimba numele, mai ales cu nume românești!

Zilnic cetim că cutare cere schimbarea numelui său. Cine sunt cari cer să li-se schimbe numele? Și oare de ce li s'a urit de numele moștenit dela părinți? Aproape toți cari cer schimbarea numelui sunt Jidani. Ei cer nume românesc, nu pentru că ie suntem dragi noi românilor, ci pentruca, ascunși după după acel nume, să și poată face mai bine mendrele lor deochiate și când le vin ordine dela organizațiile lor dela Moscova, și din alte cuiburi de dușmani ai României, ei să poată lucra mai în dragă voie, la subșaparea statului nostru... Jidanii cu nume românesc sunt lupi îmbrăcați în piei de oale de care să aprobe melușeli fără să bânuiască cei așteaptă.

Noi țărani nu pricepem cum nu s'a făcut mai de mult o lege, care să nu lase ca un „Weisz” să și zică: Viața cu un Rozemberg, Rașcanu, un Bercovici, Barcian? Ne vom trezi azi mâine că Baruch își va zice: Brătianu, Ebner: Eminescu, Brauștein: Brâncoveanu, așa că rândurile viitoare de Români, să cinstească urmașii acestor pui de năpărcă, crezându-i pe ei urmași ai marilor bărbați muriiți. Când le va deschide Dumnezeu ochii celor chemați a hotărî în astfel de treburi, cari nu s'au deloc neînsemnate?

Bologa, Ianuarie 1927.

Ioan Potra.

SCRISORI

Din Căbești (Tutova)

Dle Redactor! Mișcare de organizare a luptei pentru apărarea națională, pe care o sprijiniți și Dvoastre, — are în județul Tutova susținători foarte numeroși: Abia mai sunt câteva comune, în care „Liga Creștină” să nu aibă Comitet local comunal cu președinte, membri, steag. Mai nou s'au organizat și bunii creștini din com. Căbești, alegându și un Comitet cu d. Ioan I. Barbo ca președinte. Organizarea s'a făcut la stăruințele harnicului președinte județean A. C. Cristopol și a vrăo 4 studenți înimoși bărladeni: Andrei Ionescu, Polidor Tutoveanu, D. Popescu și alții. Cu prilejul alegerii comitetului, s'au ținut poporulul cuvântări cuminți și întăritoare în credință, de cari toți ascultătorii au rămas adânc atinși și îndreptați spre bine.

F. Str. Delatutova.

Sărăcia noastră suflătească mai mare ca cea — trupească!..

— Din Lupeni —

Dle Redactor! O veste dureroasă pentru inimile românești. Am vrea să vorbim mai mult de bine ca de rău, dar — nu prea ai ce. Așa am văzut, din prilejul sărbătorilor de Crăciun și Anul nou,

semne de pricepere slabă și credință întunecată. Am văzut aci petrecere dată de Români în crisma Jidanului *Lipi Wagman*. Ni s'a făcut rău când vedeam, pe țărani români, în costumele lor de „Daci”, mergând, bătrâni și tineri, să șadă la mesele acestei vipere, să-i dea bănuși și să guste din otrava lui...

Și când și unde o fac ei asta? Aici în Lupeni, unde avem doar vre-o 8 cârcime și restaurante ținute de Români, unde ar avea curățenie mai mare ca la Jidan și ar bea beuturi curate.

Dar ce să-i faci. Trebuie să mai treacă apă pe Jiu până ce Români de pe Valea Jilului vor înțelege, că ei au să se scârbească, nu să se bucure, când unșurosul cutare de evreu, îl zice:

...„Haldem neni loon (în loc de nene Ioane), mergim noi după pirms di pitreciri (în loc de: de petrecere), că doară eu vi dau mai iesni ca Rumunii vostri?...”

Și săracii cu sufletul Românașii noștri, se lasă așa de ușor amăgiți, fără să și deie seama ce-i așteaptă pe această vale, ba în toată țara, pe ei și pe copiii lor, — de nu se va ridica în curând rîndul de luptători și mântuitori ai noștri!..

Cei ce pôt: să ne înțeleagă până mai e vreme și să se întoarcă cu scârba de către tot ce e strein, sprijinind pe meseriași, comercianți și negustorii creștini, în deosebi pe Români, — de vor să ajungă macar copiii noștri zile mai bune ca noi, pe această Vale, care ar putea fi un colț de America românească, precum e azi un fund de lad evreesc-unguresc!

L. B.

Pentru Căminul „Cultural Creștin” (Casa Studenților).

Am mai primit:

Din Augustin (jud. Târnava-mare) suma de Lei 805, trimisă nouă de dl Director Școlar Victor Petrescu, bani adunați „cu Plușul de Anul nou” de către bunii tineri Gh. Birș, elev cl. VI. Liceu, Bacra Birș, Revelca Oțetea, Ileana Micu și Milla Garcea, — tineri și june însoțite pentru lupta sfântă a apărării naționale. Fie pominită cu laudă fapta lor.

— Societatea de lectură „I. L. Carageale” din Vârful-de-jos (jud. Alba), cu prilejul Colindelor de Crăciun, a primit pentru Căminul dela lași un dar de 600 Lei dela vrednicul Român Iulian I. Vulcu (și alte 400 Lei pentru tinerii Tutu.)

— Dl Ghiță Răpa, comerciant, Galați, trimițând abonamentul la foie, a adăus 100 Lei pentru Cămin. — Dl Antonia Fănășan din Firza-de-jos, 50 Lei.

De tot azi . . . Lei 1.555—

Din Nr. 5 . . . 266 618—

De tot la „Lib.” . Lei 268 173—

Pacea lumii.

e — soare cu dinți. Se vede în China. China s'a întors împotriva „străinilor”, — și străini sunt cam toate „statele mari” europene, ca și cele din Asia și America. Acestea ar trebui să țină împreună. Au și ținut până de curând. Acum — America se desface din rînd și spune, că ea va face înțelegeri deosebite cu China...

Cei înțelegători pricep ce primejdie e aceasta pentru bunăînțelegere între Statele ce erau hotărâte pân'acum.

Se va naște acum între acestea pizna și ura împotriva Americii! Și din asta — Dumnezeu poate ști ce va urma!

Cenușa

bună și ea de ceva!

Povășitorii economici ne spun să nu aruncăm cenușa, că e bună ca îngrășământ în grădină, la straturile de morcovi, petrinjel, țelină...

Crășmarii din Brașov însă, merg mai departe și știu mai mult. Ei zic: Mai e bună cenușa și de altceva: de făcut beutură din ea!

Intr'adevăr laca ce se vestește mai nou: Serviciul sanitar din Brașov, simțind că în oraș și în ținut, se află beuturi falsificate, — a plecat într'o zi cu pază polițială și cu pricepători, să cerceteze beuturile din marile depozite de vinuri din oraș.

Spre mirarea sa, a găsit marile cătășmi de vinuri falsificate, fabricate din cenușe, zaharosa și spirți! Și fiindcă cenușa nu e scumpă ca boaba de strugure, nici zaharosa ca zaharul, nici apa ca mustul bobiișel de strugure, — dumnealor, amestecând cenușa cu zaharosa și nișel spirit în botile de apă curată, ajungeau să aibă un vin foarte lefțin, care le aducea câștig foarte mare, — dar vai de sănătatea celui ce îl bea!.. Și lumea beutoare nu poate deosebi vinul curat de cel falsificat. Ba încă cel falsificat miroase mult mai plăcut, a ce poștești: a rizling, a tămăloasă, de te atrage mai tare ca ori-care vin curat (care după un un își perde mirosul tămălos ori de rizling sau alt solu de struguri). Dar doctorii au dovedit, că vinurile falsificate sunt foarte stricătoare sănătății. Pe încetul și pe nesimțite ele te otrăvesc și omul ce le bea, se va îmbolnăvi de ele de două și de trei ori mai curând, ca cel ce bea beutură curată.

Falsificatorii au fost dați pe mâna parchetului (procurorului) și a judecării.

Nu mai de l-am vedea judecării! Dar mai acum doi trei ani se vorbea prin Oraștie că s'au descoperit, tot la Brașov, la o mare firmă de beuturi, care își are depozitele răspândite prin tot Ardealul, beuturi falsificate, — dar n'am mai auzit de pedepsirea ei!

Pentru N. Totu.

Am mai primit:

Dela Societ. de lectură „I. L. Carageale” din Vințal de Jos, Lei 400, dăruiri de dl Ionu I. Voicu.

— Dela tinerii din Agostin, cari au umblat „cu Plugu” de Anul nou, 100 Lei.

— Din Ludogul de Marăș Lei 425, trimiși nouă de tinerii Ionel Th. Ilea, elev al Școlii de Contabilitate și educ. cooperativă, primiți dela:

Traian Popa 66 Lei; V. Păsteanu 55 Lei; G. Tulbure 30 Lei; — Cite 20 Lei: Vasile Savin, Ștefan Horvath, Árpád Felci, G. Roman, G. Vințan, N. Șifron, I. Bătea, Victor Grapa; — cite 10 Lei: Th. Totan, Arghir Hârlov, Th. Vaida, Mih. Ketroșan, N. Bărsan, Dumitru Țârlea, Ios. Vajdea și I. Mureșan 4 Lei.

DI. Anton Fănățan din Firiza de Jos 50 Lei; — Octavian Bolecan din Birda (Bănat) 30 Lei.

De tot azi . . . Lei 1005.—

Din Nr. 2 (1927) . . . 15438.—

Total Lei 16443.—

Cum dau napoi foile din pricina postei rele!

Pentru Direcțiunea Generală a Postelor

Primim din com. Șeitin (jud. Arad) următoarea scrisoare:

„Onorata administratoare a „Libertății”. Vin a vă face cunoscut, eu cu numele Deliman Petru din Șeitin, Nr. 187 să nu mi mai trimiteți foile, că nu le mai abonez, din pricină că nu le capăt dela posta!

„Și îmi pare foarte rău de ele că mi au fost tare dragi. Abia apucam să vie, să văd noaptea în ele. Nu pentru că s'au scumpit cu ceva le las, — dar de ce să-și bată cineva joc de truda mea, că eu capăt 5-6 numere într'un an! Acum (la sfârșitul lui Ian.) eu n'am mai căpătat fol de sante de Crăciun! La alții omul poștel le-a dat, iară mie nu. Așa m'am dus la poștă după Crăciun, să mi dea și mie nu mărul de Crăciun, că știam că va fi frumos; mi-au spus că „foile s'au duse prin sat”, din ce am înțeles că dară sunt pe drum, și azi le capăt... Dar tot nu le am căpătat. Am mers a doua zi de nou și am spus să mi dea foile, că i părăsc la redacție. Mi-au răspuns (în poștă) să mă duc să-l părăsc, că lor nu le pasă.

Eu, mă rog, sunt abonat vechiu, care și până în războiu am avut foile d'voastre, și acum după războiu iară, și s'au supărat că le las, dar n'am ce face. Și doi vecini ai mei mi au spus, că nici ei nu le mai abonează, tot din aceeași pricină!

Cu toată cinstea
Petru Deliman
din Șeitin, 187 (J. Arad).

Din Gurbești ne scrie abonatul Alexandru Iancu:

„Mă mulțămesc de fol, că în anul 1926 am primit numai 11 numere. Spun drept, că pentru 75 L., ce am plătit, îmi pare rău că numai 11 fol am primit!”

— Asemenea Nicula Valeriu și Ionu Padureanu din Șuștin, abonați buni, se lasă de fol, pentru că nu li se dau decât foarte puține din ce noi trimitem.

Și alții, cu sutele!

Atragem luarea aminte a Direcției Generale a Postelor, asupra acestor mari neajururi ce le avem cu posta prin comunele rurale. As-

tăzi toată lumea spune, că: să ne luminăm p'poru!, căci cu un popor luminat, ești ca având la spate o armată de viteji probați, nu o mulțime de capete goale. Ei, bine, noi spre această luminare a poporului năzuim, cercăm a lega sufletul lui de sufletul nostru și a l'povăui pe drumurile cele mai curate ale iubirii de neam și țară. Și încă izbotim. Cettitorii o mărturisesc ei, că li s'dragi aceste fol, semn că ne am știut lega inima de a lor. Dar în loc ca să sporim în adunarea de tot mai multe inimi în jurul nostru, stăm pe loc ori dăm chiar înapoi, — căci acel ce formează legătura între noi și popor, — postal, — nu ne ajută, nu ne slugește cu credință și cu datorința ce o are, după ce a primit plata pentru slujba ei (mărcile postale puse pe fol, sunt un Contract între noi și poștă, că acele fol să ajungă la mâna celui adresat!).

Urmările, le vedeți: Oamenii buni, iubitori de țară, abonați de zeci de ani al nostru, sunt atât de desgustați de felul cum li slujește posta, — încât se lasă de cettit.

Direcțiunea Generală ar trebui să facă o cercetare chiar în cazurile arătate mai sus, să vadă ușurința cu care se lucrează în comune, și să traga încheerile de lipsă din asta. Să facă cunoscut împărțitorilor de scrisori și fol din comune, chiar și unde nu este oficiu postal, ei se împart de primărie, că în clipa cât ei, „măclucașul” satului, are în mâni gazete și scrisori spre a le împărți la cei adresați, el e slujbaș al postei și că de va defăce o foale, va fi pedepsit ca pentru defacerea unei scrisori, care socoate de vină mare, — și tot așa cel ce dă foala nouă la altul.

După 2-3 pedepse aspre date la 2-3 și vestite apoi prin fol spre tuturora, — această destrăbălare a împărțitorilor comunali, ar înceta.

NOUTĂȚI

M. Sa Regele, suferind încă de boala sa lăentrică, a fost adus un medic din Belgia cu „radium”, mijloc leucitor care nu se găsește decât foarte puțin în foarte puține țări, și care are putere a vindeca rucul. Acel doctor, însoțit de un doctor român, lucrează acum cu „radium” pentru a vindeca rana din lăuntru a bunului nostru Rege, — și dările de samă despre mersul leucirii sunt bune, spun că vindecarea înainteză în chip mulțumitor. Toți bunii Români și iubitorii acestui țăr, roagă pe Dumnezeu să i dea sănătate și să l'țină în viață pe bunul nostru Rege pe care știndul în fruntea sa țara se simte având un cârmăciu înțelept și cu braț tare.

Pentru Soc „Principele Mircea”. Am scris în Nrul nostru 3, despre Dispensarul Principele Mircea la Orăștie, un așezământ de cel mai mare folos, — al cărui folos îl înțelegi mai bine cettind articolul din fruntea foli noastre de azi.

Fiind vorba de un lucru foarte bun, dar lipsit de fonduri, Comitetul din Orăștie al Societății, pus sub conducerea d-nei Mărioara Dr. Deac ca Prezidentă, cu prețiosul sprijin al dnei Dr. Ioan Solomon, medicul care face slujba aceasta înămnată fără plată, — au hotărât să dea la 1 Februarie (Marți seara în săptămâna de față) o Serată Muzicală urmată de joc, al cărei venit să sporească Fondul Societății,

spre folosul Dispensarului din loc. Că au început să vie la acest „Dispensar” mamele cu copilași sugaci și chiar mai măricel, în fiecare Mercuri după masă (casele Dr. Vlad, lângă judecătoria) unde li-se dă sfat și ajutor de îngrijire, unele lucruri de hrană, unele de leucire, — și Societatea nu avea din ce le cumpăra pe toate, spre a le împărți în dar.

Serata de Marți a fost un gând fericit. Ea a reușit din cale afară bine. Sala dela Central a fost plină de public de toate 3 naționalitățile din loc, cari au ascultat cu plăcere și deplină mulțumire producțiile pline de artă ale dnei căpitan Lernerth (Vasilica) care a cântat „Doina Oltului” o arie din „Cavaleria Rusticană” apoi „Șezătoarea” în duet cu dl Dr. Solomon; producția de înalta artă a dnei Pohlondek Fabini cu dl Fernengel; foarte plăcută a fost dnoara Lory Deac în Doinele „Cine m'aude cântând” și „Ști tu măndro”; mare măestrerie la pian au dovedit dnoara Stela Steer și dl Tiberiu Érsek, iar „Orchestra Liceului” a fost de toată lauda. Acompaniamentul la pian l'a susținut cu cunoscuta măestrerie dl Heimut Schelcher. — Lumea a rămas deplin mulțumită de producție, — după care a urmat joc. Venitul material a fost și el mulțumitor.

Moarte prelungă. Sufere dureri deosebite ne vine din com. Bichigiu (lângă Năsăud): Tinerul preot gr. cat. Emil Popo în etate de abia 37 ani, în slujbă numai de 8 ani, bărbat plin de putere și sănătate, a fost răpus de o scurtă boală de tifos, încetând din viață în 27 Ian. Credinciosul preot fusese prin comună îngrijind de bolnavi, printre cari și unii de tifos, și, așa se pare, a primit dela oarecare boala. Avea ferbințeli și slăbiriți cari sunt semnele boalei, dar nu voia să se creadă bolnav, a purtat boala pe picioare vre o 2 săptămâni, abia cu vre o 4 zile înainte de moarte s'a pus la pat și s'a stins în floarea vieții, — lăsând în văduvie o soție tineră cu 4 copilași mititel...

A fost înmormântat Sâmbătă în săptămâna trecută, de 8 preoți în mijlocul unei negrăite păreri de rău a întregului popor din loc și jur. Dumnezeu să l'odihnească cu cei buni al săi.

Cutremur mare de pământ s'a simțit în Scoția în 25 Ian. Toată țara a fost zguduită vreme de o minută și jumătate.

Zburători greci, cari trecuseră peste hotarul bulgar, trebuind să se dea jos lângă Petrici, au fost prinși de bulgari cu mașină cu tot.

Turiști îngropați de vîi pe un munte... În 3 Ian. 10 turiști (urcători pe munți, din plăcere de a face călătorii obositoare, cari întăresc), se aflau în urcare pe un munte plin de zăpadă lângă Brangenz, în Austria. Ei urcau pe munte cu ski, tălpile acelea lungi de lemn cari ajută să mergi bine pe zăpadă, fără a te căfunda cum te scufunzi mergând cu piciorul numai. De odată de pe coastă s'a slobozit un riu urias de zăpadă ce se înmulțise se vede de soare, — și a coperit sub ea pe toți cei 10 turiști, între cari se aflau și două doamne...

La ce se folosește Spiritul DIANA?

(Cel mai tare spirit de menthol din lume)

A) Pentru massage:

1. La durerile, cari vin din răceală, la podagră, reumă, Nevralgie, la dureri de cap și de nervi, unde scelea se ivesc.
2. La bărbați și femei grase, spre slăbire.
3. La dureri ce vin din încordare prea mare, la stări de surmenaj, la oboseli trupești și sufletești.
4. La bărbați debilitați, pentru înviorarea mușchilor lor și întărirea nervilor lor.
5. La bărbați cari umblă mult, călăresc, vânează, merg cu bicicleta sau fac alte sporturi, pt. biruință asupra simțului de obosală pentru sporirea rezistenței.
6. La înviorarea oamenilor prea obosiți cu spiritul, pentru liniștirea lor, pentru restabilirea echilibrului nervilor lor, pentru asigurarea capacității celei mai mari de muncă.
7. Pentru cei cari, în urma ocupațiilor lor, sunt siliți să stea toată ziua într'un loc, — spre sporirea forței lor de rezistență.

B) Ca mijloc de spălat capul.

8. La pleșuvie și căderea părului, pentru întărirea și înălțarea grăsimii de pe pielea capului și a rădăcinii părului.

C) Ca mijloc de îngrijirea gurii.

9. La îngrijirea și curățenia dinților
10. La mirosul greu din gură pentru clătutul gurii în fiecare dimineață
11. La dinții ce dor, găunoși, picurată pe vată, pentru încetarea durerii și întărirea cernii de pe dinți

D) Ca mijloc de mirosit.

12. La călătorii pe tren ori pe vapor pentru încetarea fadată a pornirii de vomare, greață, scârbă, amețeală.

E) Ca legătare:

13. Pentru sporirea efectului legăturii de șele (la spate), a legăturii la gât, — ca învelitoare și ca comprese.

F) Ca alt leac de casă.

14. Pentru înlăturarea scilpirii și asudării pielei feței, punând din ea în apa de spălat.
15. Pentru massagu (frecat).
16. Pentru spălatul și desinfectatul rănilor mai mici, a erupțiilor pielii.
17. În gospodăria casei, pentru înlăturarea petelor proaspete de poame de pe mășurițe, prin o simplă spălare a locului pătat.

E cel dintâi leac-ajutor în casă!

Aromă plăcută.

Efectul lui e liniștitor de dureri, înviorător, întăritor și desinfectant.

Se află pretutindenea.

(968) 4-4 VI.

Rachiu dus cu — submarinul... Beții americani de când nu le mai e iertat a bea, — iscodesc tot felul de mijloace de a ajunge la nișcă zgâriețoare de gâtie]. Și fiindcă și corăbii ce vin pe mare sunt cercetate când intră în apele americane (la vre-o sută de kilometri dela țarm) — acum contra bandiștii (cei ce aduc mărfuri pe căi ascunse) au început a-și aduce beuturi cu submarinul, vaporăș ce merge pe sub apă, de nu l vezi. Vor fi reușit ei uneori, dar mai nou a fost prins un submarin de acesta și toată beutura de pe el (vre-o 4000 sticle mari) a fost luată (vor bea-o cei ce au luat-o!), și el pedepsit cu sumă mare de bani. — pe care tot beutorii vor plăti o, căci alt rând de beutura ce li se va putea strecura, li se va da cu atât mai scumpă!.

Posta Redacției.

Dsate Petra Topești în Bethausen. Cel ce știe să-și umplă singur „Declarația” de avere pentru impunerea la dare, nu e datat a o da altuia să i-o facă. Dacă acel domn Cocon, sau notarul d voastre vi-a spus că numai acela „are drept” să o facă, — vi-a spus un lucru neadevărat. Acel Cocon se vede că a fost chemat de cineva ca să vă facă declarațiile, fiindcă se

știe, că sprospe nimenea nu le face de tot bine, ele declarațiile, fiind prost întocmite, — și ei, firește, nu vine în comună fără plată. — Acum încă ce trebuie să faci d-ta și ori-căre plătitor de dare: Să-ți iei o copie de pe „Declarația” făcută de acela, care trebuie să a făcut-o bine, — și la anul să i-o faci singur după modelul (mustra) acela. Și ai scăpat de ori-ce bir pentru facerea ei. — căci se face în fiecare an. Pe o tipăritură la fel (Nr. 4 e pentru meserii) însumă-ți tot ce a scris el în cea care se înaintează, aceea păstrează și-o de mustră. Dacă ai și pământ și casă, atunci și-ai făcut și Declarația Nr. 3, poate și Nr. 4, pentru „global”. Ia-ți copie de pe fiecare, — și la anul și le faci singur.

Așa și alții cari au năcaz cu aceste Declarații. Dacă mergi la Perceptoratul de care te ții, acolo îți arată cum se face o astfel de Declarație, — pe care s-o ai apoi de model. Dă spul ce avere ai, ce venituri ai, și ei și-o umple cum trebuie.

Dsate A Laza, în Seleuș. S'a primit tot Pentru cele 26 calendare, aveam de primit (cu 20 Lei unul) 520 Lei. Ai trimis 440, am pus din cești din urmă 200 Lei, 80 la Calendare, așa a rămas bun la foile pe anul de față 120 Lei. Restul îl trimiți când poți.

CALENDARUL NAȚIONAL

al „FOII INTERESANTE”, pe 1927.

Cum se vinde Calendarul?

1 Calendar singur, luat din prăvălie: **cu 17 Lei.** Trimise pe postă, franco-recomandat, se trimit cu următoarele prețuri:

- 1 Calendar singur, franco-recomandat 26 Lei.
- 2 până la 5 exemplare, cu 20 Lei unul.
- Dela 6—10 cu 15 Lei unul.

Dela 10 în sus, cu 13 Lei unul, și peste prețul tuturora laolaltă socotit, se adaug 10 Lei taxa de postă recomandată. (Așadar pentru 10 exemplare trimiți 130 Lei și 10 Lei recomandarea, de tot 140 Lei; — pentru 20 exemplare 280 Lei și așa mai departe).

Fără bani înainte veniți, nu se trimit. — Numai abonaților noștri vechi, buni plătitori, le trimitem, la cerere, câte 10—15 ex. pe cari să le plătească după vânzare, — oprindu-și 3 Lei la fiecare exemplar vândut, pentru osteneala lor. — A se trimite bani și cereri la:

Admin. „Libertatea”
Orăștie (jud. Hunedoara).

(0) 5—

O casă de vânzare

constă din 2 odăi, chiold, bucătărie de vară, șopru de lemne, cocina și grădină, în Str. Cloșca (Zavoia) Nr. 4

(981) 1—4
Informații la:
Ioan STOICA Ghelar.

Casă de prăvălie și crășma.

În comuna Sarmiseghetuza (Grădiște, jud. Hunedoarei) la centru, este de vânzare o casă cu drept de prăvălie și crășmă, constând din 5 camere, curte, grădină. Voltorii sunt a se adresa la:

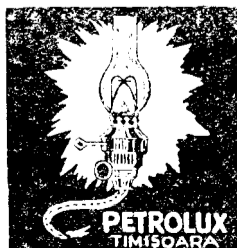
985 1—3 **Vida Voina**, comerciant
Sarmiseghetuza, j. Hunedoarei.

Femea mai în vârstă, între 40 și 50 ani, se caută ca gospodină în casa unui văduv cu un copil, măestru cu bună stare. — Înțelegerea se va face de-a dreapta. — Adresa la foale. (986) 1—3

Caut **O CALFĂ** rufinală în branșa textililor și cu experiență mai îndelungată, cunoscând limba română, germană și maghiară.

Oferite însoțite de o fotografie, se vor adresa firmei:

VASILE I. VULCU
984 1—3 SEBEȘ, județul Alba.

(985)

„Petrolux” este o lampă miraculoasă

Becul poate fi întrebuințat în orice lampă. Consuma orice fel de petrol, produce o lumină de 90 de luminări. Consuma în 15 ore 1 litru de petrol.

Cumparați numai becuri de „PETROLUX” la Feriți Vă de imitațiunilor! Cereți lista de prețuri gratuite.

„PETROLUX”, TIMIȘOARA, STR. I. VACARESCU 30

Prețul unui bec complet, franco rambursat Lei 750 —
Prețul unui lămpi de masă Lei 1500

Feriți-vă de imitațiuni fără valoare! — Cumparați numai dela reprezentantul rostru dovedit sau dela firma de mai sus!

Cel mai bine asortat depozit de
CRUCI ȘI MONUMENTE
petri negre de granit de Suedia,
marmoră albă și albastră,
precum și alte soiuri de petri, cu prețuri scăzute.
Calea
Simion Ștef, m. pietrar Orăștie, Mih. Viteazul.
(935) — 10

O casă de vânzare,

în Dobro, Str. principală sub Nr. 342 în stare bună, din mână liberă. Prețul se află la proprietar. (982) 1—2

ARVIGA DAN Dobro.

O casă de vânzare,

din mână liberă, se afla în Orăștie, Str. Al. Cuza (f. a Prundului) No. 6, stând din 3 odăi și bucătărie de vară, surdă, etc. (983) 1—2
A se adresa în casă.

Tae lemne, cu motorul și cu prețuri moderate:

Fridrich Koditek
(574) 3-4 Orăștie, str. Romosului 5.

Căsătorie Funcționar de Stat (ramura Agriculturii) de 34 ani, dorește căsătorie cu domnișoară sau doamnă cu situație. Adresa: Iosif Vincze comerciant (pentru Slătineanu) în Alba-Iulia. (976) 2—2

Tiner bun, fost sergent la

soare bună, caută aplicare la o cancelarie notarială sau comună, având praxă în aceste cancelării, — caută loc.
Adresa la foale. (0) 2-2

Altoi de viță și tot felul de

viță de vie direct producătoare, bogată în rădăcini, de 1 și 2 ani, mai departe Riparia și viță de vie de 1 și 2 ani cu rădăcini, din aceleași soiuri viță netedă, se poate procura pe prețurile cele mai ieftine, la via

(934) 9—15 **I. Szücs,**
Diosig, 31 (în Bihor).
— Preț-curent gratuit și franco —

Opt jugăre de pământ

sunt de vânzare în Sebeșul săsesc. Loc f. bun de vile, de bucate, de fănaș. Informații la:

D-na Ana Oancea
croitoreasă, Orăștie,
str. Mih. Viteazul 48.
(972) 3-4

O casă de vânzare

este în Sebeșul săsesc, situată în mijlocul orașului. Constă din 3 camere și bucătărie, grădină mare și frumoasă, în fundul grădinii curge râul morii și e aproape de Școli și Biserici. Poziție bună pentru orice afaceri.

Amatorii se pot adresa la Proprietar: **Str. Nicolae Iorga Nr. 4 Sebeșul săsesc.** (971) 3—3

Mașină de îmblățit

în stare bună, batoză 60 m. m., motorul de benzină de 6. H. P. Informații la: **Ioan Samoilescu, în Vineria, p. Cugir, j. Hunedoara.** (975) 2—3

PODGORENI!

Atrag atențiunea marilor podgoreni, Cooperative, Bănci și comercianți de vițe, că în pepiniera mea se pot cumpăra în orice cantitate și cu prețurile cele mai avantajoase renumitele **vițe altoite** de 1 și 2 ani cu rădăcini abundente din **ERMELLEK** și varietățile direct producătoare, nobilizate prin fecundația polemului de flori. La cumpărări mai mari, reducere considerabilă. — La cerere trimit imediat g atie și franco catalogul meu. Adresa:

Ștefan Kágyi Szabó
(950) proprietar de pepinieră 7-10
Oradea, Parcul Carmen Sylva 12.

Beția

Cine voește a scăpa de patima aceasta urcicioasă, să întrebuințeze „**Antibiotinul Verșes**”, scutit legal, preparat de mult încercat, care degustă bețivul de beuturi spirituoase. Fiind fără gust, se poate da pătimașului fără știrea sa. Mii și mii de scrișori de recunoștință. 2 flacoane 360 lei prin ramburs.

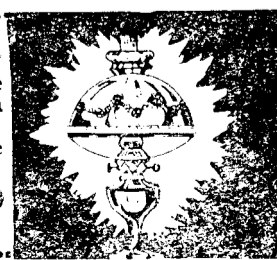
— Spese postale și ambalaj în regie proprie. —
Farmacia la „VULTURUL ALB” Nr. 33, Lugoj, Banat.

Bolnavii de PLĂMÂNI

astmatici bolnavi de pept
scrofuloși anemici
săraci de sânge slăbiți!

afă mult dorita ușurare a suferințelor lor prin
SIROPUL VERȘES
4 sticle 540 lei prin ramburs.

—

7—16